

Leefbaarheid en bevolkingskrimp: Groningers waarderen leefbaarheid positief, al zien ze wel achteruitgang

In de provincie Groningen bevinden zich drie krimpregio's: De Eemsdelta, De Marne en Oost-Groningen. In deze gebieden is een afname van de bevolking zichtbaar doordat meer mensen uit het gebied vertrekken dan zich er vestigen en door een sterke ontgroening en vergrijzing. Het idee bestaat dat hierdoor in deze gebieden de leefbaarheid onder druk staat. Hoe kijken Groningers daar zelf tegen aan? Hoe waarderen ze de leefbaarheid en zien ze hun buurt achteruit gaan? Of juist vooruit? En zien ze zelf een afname van het aantal inwoners? Bijna 2.000 leden van het Groninger Panel hebben hun mening hierover gegeven.

In het kort

- Gemiddeld waarderen Groningers de leefbaarheid met een 7,6. Inwoners van de krimpggebieden en het aardbevingsgebied waarderen de leefbaarheid een fractie lager.
- Ruim driekwart van het panel geeft aan dat de leefbaarheid in de afgelopen 12 maanden gelijk is gebleven. 8% ziet een (sterke) vooruitgang, 16% een (sterke) achteruitgang.
- Het sluiten van voorzieningen, leegstand en achterstallig onderhoud van panden en tuinen zorgen voor deze achteruitgang. Net als overlast en de afname van sociale contacten.
- 63% ziet de afname van het aantal inwoners op het platteland als een negatieve ontwikkeling.

Tevredenheid met de leefbaarheid in de eigen woonomgeving

Hoe tevreden bent u met de leefbaarheid in uw woonomgeving? Aan de panelleden is gevraagd om hun oordeel in een cijfer uit te drukken.

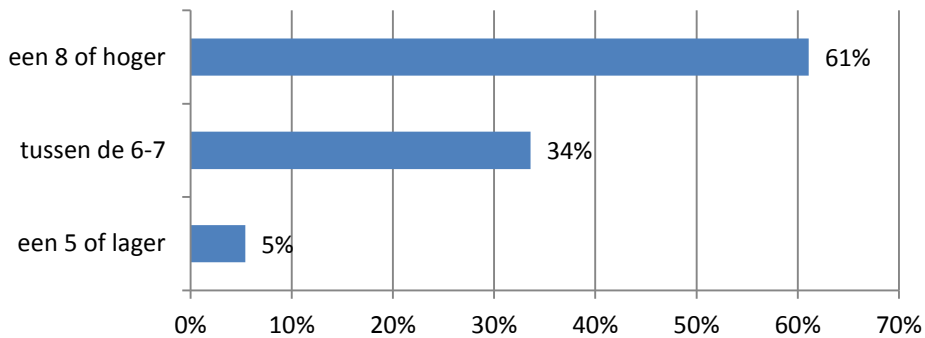
7.6

Gemiddeld waarderen **Groningers** de leefbaarheid met een 7,6

Deze waardering is hoger dan het landelijke en provinciale gemiddelde. In 2015 werd de leefbaarheid in de eigen woonbuurt landelijk beoordeeld met een 7,4 en in Groningen met een 7,3 (CBS 2016¹). De meeste mensen beoordelen de leefbaarheid in hun woonomgeving met een voldoende (95%). Het merendeel daarvan geeft zelfs een acht of hoger. Circa 5% (106 panelleden) geeft een onvoldoende aan de leefbaarheid in de eigen omgeving.

Figuur 1. Waardering van leefbaarheid in de woonomgeving (rapportcijfer)

¹ CBS (2016). Veiligheidsmonitor 2015. Ministerie van Veiligheid en Justitie. Centraal Bureau voor de Statistiek: Den Haag/Heerlen.

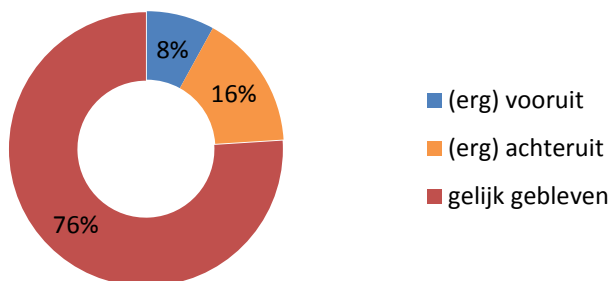

Wat opvalt is dat de inwoners in de krimpregio's de leefbaarheid met 7,4 een fractie lager beoordelen dan de inwoners buiten de krimpggebieden (7,7). Eenzelfde verschil in rapportcijfer zien we tussen het aardbevingsgebied (11 gemeenten) en daarbuiten. Dit komt overeen met eerder onderzoek naar de beleving van leefbaarheid in het aardbevingsgebied (OTB & CMO STAMM, 2016) en specifiek in de Eemsdelta (SPG, 2015).

Ontwikkelingen in leefbaarheid: een kwart van de inwoners in de krimpggebieden ziet achteruitgang

Aan de panelleden is gevraagd of de leefbaarheid in hun dorp of wijk de afgelopen 12 maanden vooruit of achteruit is gegaan. Het merendeel zegt dat deze is gelijk gebleven, 8% ziet een vooruitgaan en 16% van de mensen ziet een achteruitgang.

Figuur 2. Vindt u dat de leefbaarheid in uw dorp of wijk vooruit of achteruit is gegaan?

Wie zijn nu de mensen die een achteruitgang zien? We zien vooral grote verschillen tussen stedelingen en plattelanders. In de stad ziet 12% van de mensen een achteruitgang, op het platteland is dat 20%. In de krimpggebieden is er een nog groter aantal dat een achteruitgang in de leefbaarheid voorziet, namelijk een kwart van de mensen. Er is geen significant verschil tussen het aardbevingsgebied en daarbuiten.

Jongvolwassenen (18-34 jarigen) vinden in mindere mate dat de leefbaarheid achteruit is gegaan dan mensen in de oudere leeftijdsgroepen. Respectievelijk gaat het om 9% versus 20%. Daarnaast is het opleidingsniveau als factor van belang; mensen met een lager opleidingsniveau vinden vaker dat de leefbaarheid er op achteruitgaat (bij de laag opgeleiden is 21% pessimistisch over de leefbaarheid, bij de middelbaar opgeleiden is dit 19% en bij de hoger opgeleiden is dit 14%).

Vooruitgang in leefbaarheid vooral om ....

De mensen die van mening zijn dat hun buurt vooruit is gegaan, lichtten dit als volgt toe. Vooral *nieuwe initiatieven* die tot stand komen, zoals bijvoorbeeld de bouw van een nieuwe speeltuin, de

nieuwe inrichting van het dorpscentrum met allerlei faciliteiten en de verbetering van bestrating en straatverlichting, zorgen voor dit beeld. Maar ook de bouw van nieuwe huizen en meer bedrijvigheid in de straten. Zoals een respondent aangeeft: “Ik woon in een nieuwbouw wijk, de laatste tijd zijn ze druk aan het bouwen, dat is een goed teken”.

“We hebben een buurt-app ingesteld en zo houden we contact. Op de app worden hulpvragen gesteld, leuke en belangrijke zaken gedeeld. We hebben samen meegedaan aan de lichtweek en hebben elkaar daardoor beter leren kennen.”

“Versterking projecten worden zichtbaar i.s.m. renovatie woningbouw. Beter onderhoud openbaar groen en infrastructuur. Initiatieven op het gebied van groene energie.”

“De gemeente heeft met zijn snoeiplan / uitvoering de groenvoorziening verbeterd. Het is opener geworden.”

“Er wordt weer gebouwd!”

“Er is een nieuwe sporthal gekomen.”

Achteruitgang in leefbaarheid vooral om ...

Meer dan 400 respondenten hebben aangegeven waarom ze vinden dat de leefbaarheid in hun dorp of wijk het afgelopen jaar achteruit is gegaan. De belangrijkste reden is het *sluiten van één of meerdere voorzieningen*. Dat kunnen winkels zijn, maar ook de basisschool, het dorpshuis en de sportschool. Ook de sluiting van bejaardenhuizen en verzorgingshuizen wordt vaak genoemd als een aspect die de leefbaarheid op een negatieve manier beïnvloedt.

“Slecht internet, matiger wegonderhoud, winkels verdwijnen, medische zorg beperkter”

“Leegloop, veel huizen onverkocht, geen doorstroming jonge mensen.”

“Onderhoud verminderd, nieuwbouw wat niet afgebouwd wordt waardoor onkruid halve meter hoog wordt en niemand aanspreekbaar op is”

“Het bejaardenhuis wordt gesloten en de ouderen worden gedwongen naar elders te verhuizen. Een voorziening voor veel dorpsgenoten valt hierdoor weg.”

“Verpaupering door vele te koop staande woningen. Zeer uiteenlopende gradaties onderhoud. Geen eenheid.”

“Er zijn nog meer studenten komen wonen waardoor fietsen overal worden neergezet en de stoepen vaak niet meer begaanbaar zijn.”

“Door het slopen van sociale huurwoningen worden mensen in onze wijk geplaatst die dit normaal niet kunnen betalen. Overlast van zwerfvuil is toegenomen en hangjongeren”

“Er worden te veel woningen gesloopt, en er worden geen nieuwe weer gebouwd.”

De verwachting is dat er de komende jaren vooral op het platteland een afname van het aantal inwoners optreedt. Wat vindt het Groninger Panel hiervan?

63%

ziet dit als een negatieve ontwikkeling

Iets meer plattelandsbewoners dan stedelingen zien dit als een negatieve ontwikkeling (69% versus 58%), net als inwoners van de krimpgebieden (68% versus 60% niet-krimpgebieden). Ook het feit of men geboren is in het gebied blijkt van invloed. Zo vindt 66% van de respondenten die geboren en getogen is in Groningen de afname van het aantal inwoners op het platteland negatief, tegenover 59% van de mensen die buiten Groningen is opgegroeid.

In de stedelijke gebieden/grotere plaatsen neemt de bevolking juist toe.

38%

ziet dit als een negatieve ontwikkeling en 10% juist als positief

Ook over de bevolkingstoename in de steden zijn plattelandsbewoners iets negatiever dan stedelingen (41% versus 35%). We vinden geen significant verschil tussen krimp en niet-krimpgebieden.

Samenvattend

Groningers waarderen de leefbaarheid in de dorpen en wijken over het algemeen positief. Inwoners van de krimpgebieden en het aardbevingsgebied van Groningen waarderen de leefbaarheid iets lager, maar geven nog steeds een voldoende. Wel zien de inwoners van het platteland, en in het bijzonder van de krimpgebieden, de afgelopen 12 maanden een achteruitgang in de leefbaarheid. Deze achteruitgang heeft vooral betrekking op het sluiten van voorzieningen, de leegstand en het achterstallige onderhoud van panden en tuinen, de waardedaling en de slechte verkoopbaarheid van woningen als gevolg van de aardbevingen. Maar ook overlast, van geluid en stank, zorgen hiervoor, net als de afname van sociale contacten.

Hoe de leefbaarheid in de verschillende gebieden in Groningen zich op de (midden-) lange termijn zal ontwikkelen, en dan met name in de krimpregio's en in het aardbevingsgebied, zal moeten blijken. Het Sociaal Planbureau Groningen zal dit de komende jaren nauwgezet blijven monitoren en in beeld brengen in de 'Leefbaarheidsmonitor Groningen'.

Literatuur

Hoekstra, J., (2016), *Wonen en aardbevingen in Groningen*, OTB/TU Delft en CMO STAMM.

Simon, C., (2015), *Burgerpeiling Woon- en Leefbaarheidsmonitor Eemsdelta*. Sociaal Planbureau Groningen. <http://sociaalplanbureaugroningen.nl/page/375/woon-en-leefbaarheidsmonitor-eemsdelta.html>

Informatie

Femke de Haan
06 52589614, f.deHaan@sociaalplanbureaugroningen.nl

juni 2016

Sociaal Planbureau Groningen
www.sociaalplanbureaugroningen.nl